

5.17 TÖRTÉNELEM, TÁRSADALMI ÉS ÁLLAMPOLGÁRI ISMERETEK**Osztályozóvizsga, pótlóvizsga, javítóvizsga**

Írásbeli vizsgarész	Időtartam: 60 perc Az írásbeli vizsgarész legalább 35% teljesítése esetén bocsátható a vizsgázó a szóbeli vizsgarészre. 35% alatti eredmény esetén a teljes vizsga értékelése elégtelen (1).
Az írásbeli és a szóbeli vizsgarész aránya a teljes vizsgán belül	2:1 arány (írásbeli : szóbeli)
Szóbeli vizsgarész	Felkészülési idő: 30 perc A szóbeli vizsga időtartama: legfeljebb 15 perc A szóbeli vizsga érvényessége: legalább 30% teljesítése. 30% alatti eredmény esetén a teljes vizsga értékelése elégtelen (1).
Értékelés	jeles (5) = 85-100% jó (4) = 70% -84% közepes (3) = 53%-69% elégséges (2) = 36%-52% elégtelen (1) = 0%-35%
Megjegyzés	A 9.C és 9.D osztályok esetében az osztályvizsga teljesítése kötelező. A 9. évfolyam év végi jegyének megállapításakor az alábbi arányt alkalmazza a szaktanár: 2/3 az osztályozóvizsga, 1/3 osztályvizsga. A 11. évfolyam osztályvizsgájának teljesítése kötelező. A 11. évfolyam év végi jegyének megállapításakor az alábbi arányt alkalmazza a szaktanár: 2/3 osztályozóvizsga, 1/3 osztályvizsga.

Különbözeti vizsga

Írásbeli vizsgarész	Időtartam: 60 perc
Értékelés	megfelelt 40-100% nem felelt meg 0-39%

Osztályvizsga (9. évfolyam)

Írásbeli vizsgarész	A 9.C és 9.D osztályok számára kötelező. Időtartam: 120 perc A feladatlap két részből áll: egyszerű, rövid választ igénylő feladatok és egy szöveges, kifejtő feladat.
Szóbeli vizsgarész	nincs
Értékelés	jeles (5) = 85-100% jó (4) = 70% -84% közepes (3) = 53%-69% elégséges (2) = 36%-52% elégtelen (1) = 0%-35%

Osztályvizsga (11. évfolyam)

Írásbeli vizsgarész	nincs
Szóbeli vizsgarész	<p>A 11. évfolyam számára kötelező közép- vagy emelt szinten.</p> <p>Felkészülési idő: 30 perc</p> <p>A szóbeli vizsga időtartama: legfeljebb 15 perc.</p> <p>A vizsgázó a szaktanár által meghatározott témaköröket kapja meg előzetesen (november 30-ig).</p>
Értékelés	<p>Értékelési szempontok:</p> <ul style="list-style-type: none">• A feladat megértése• Tájékozódás térben és időben• Kommunikáció, a szaknyelv alkalmazása• Ismeretszerzés, források használata• Eseményeket alakító tényezők feltárása, kritikai és problémaközpontú gondolkodás <p>jeles (5) = 85-100%</p> <p>jó (4) = 70% -84%</p> <p>közepes (3) = 53%-69%</p> <p>elégséges (2) = 36%-52%</p> <p>elégtelen (1) = 0%-35%</p>

TÖRTÉNELEM

OSZTÁLYOZÓVIZSGA ÉS JAVÍTÓVIZSGA

Követelmény: a helyi tantervben a 9-12. évfolyam, illetve a 7-12. évfolyam számára rögzített követelmények.

1.sz. melléklet: követelmények (témakörök) a 4 osztályos képzés számára 9. oldal

2.sz. melléklet: követelmények (témakörök) a 6 osztályos képzés számára 14. oldal

OSZTÁLYVIZSGA 11. ÉVFOLYAMON

Követelmény: a helyi tantervben a 11. évfolyam számára előírt követelmények.

A vizsga részei: A vizsga szóbeli vizsgarészből áll.

A **szóbeli vizsgarész** időtartama 15 perc. A vizsgázó a szaktanár által meghatározott témaköröket kapja meg előzetesen (november 30-ig).

A vizsgán a vizsgázó a témakörökből összeállított tételsorból egy tételt húz.

Az értékelés szempontjai:

A szóbeli felelet értékelésének szempontjai:

- A feladat megértése
- Tájékozódás térben és időben
- Kommunikáció, a szaknyelv alkalmazása
- Ismeretszerzés, források használata
- Eseményeket alakító tényezők feltárása, kritikai és problémaközpontú gondolkodás

OSZTÁLYVIZSGA

9.C és 9.D osztály

A vizsgának egy írásbeli része van, amely két részből áll: egyszerű, rövid választ igénylő feladatok és egy szöveges, kifejtő feladat. Az írásbeli vizsga feladatlapját a történelem munkaközösség tagjai állítják össze az érvényben lévő érettségi vizsgaleírás szempontjait figyelembe véve. A vizsga feladatai a több történelmi korszakot érinti, amelyeket a melléklet tartalmaz. Az írásbeli vizsga időtartama: 120 perc. Az írásbeli vizsga javasolt időpontja: a történelem írásbeli érettségi napja

Első rész: Egyszerű, rövid választ igénylő feladatok

A feladatok az érettségi részletes követelményeiben meghatározott kompetenciákra és témakörökre irányulnak. Mindegyik feladat valamely forrás (szöveg, kép, diagram stb.) feldolgozását, értelmezését várja el a vizsgázóktól.

Az egyszerű, rövid választ igénylő feladatsor 8-12 feladatból áll. Egy-egy feladat több rész-feladatot is tartalmazhat

Az írásbeli feladatsort kb. 60%-ban a magyar, kb. 40%-ban pedig az egyetemes történelemhez kapcsolódó feladatok alkotják.

Példák a lehetséges feladattípusokra
1. Információkeresés források (szöveges, képi) segítségével
2. Források alapján egyszerű következtetések, értékelések megfogalmazása
3. Források egy-egy részletének összehasonlítása, a különbségek okainak értelmezése
4. Különböző típusú (szöveges, képi, diagram) forrásból származó információk összevetése, elemzése
5. Megadott szempontok szerinti fogalmak gyűjtése forrásokból, következtetések levonása
6. Fogalmak magyarázata, hozzárendelése korhoz, területhez
7. Térképekről információk gyűjtése, következtetések levonása
8. Térképek alapján egyszerű következtetések megfogalmazása
9. Események közötti sorrendiség
10. Célok és következmények megkülönböztetése, értelmezése
11. Ok-okozati összefüggés felismerése, megkülönböztetése
12. Következtetések megfogalmazása események, folyamatok, jelenségek, döntések következményeiről
13. Különböző jellegű folyamatok és eseménysorozatok közötti kapcsolatok megtalálása
14. Komplex forráselemző feladat

Második rész: Egy szöveges (kifejtendő) feladat

Ebben a feladatban a vizsgázóknak összefüggő szövegben kell kifejteniük a választ. A feladat az érettségi részletes követelményeiben meghatározott kompetenciákra és témakörökre irányul. A feladatnál forrás (szöveg, kép, adat, térkép stb.) segítségével kell a vizsgázóknak kifejtenie válaszát az utasításnak megfelelően.

Szöveges kifejtendő feladatot kb. 12-16 soros szerkesztett szövegben kell megoldani.

A vizsgázó két szöveges (kifejtendő) feladat közül választhat, melyek egyike a magyar, a másik pedig egyetemes történelemre vonatkozó feladat.

Az értékelés általános szempontjai

A rövid választ igénylő feladatok az összpontszám kb.70%-át, míg a szöveges, kifejtendő feladat a kb.30%-át teszi ki.

A tanulmányok alatti vizsga történelemből (9.C és 9.D osztály) témakörei:

1. Az ókor és kultúrája

1.1. Poliszok ókori Hellaszban

Az athéni demokrácia működése a Kr.e. 5. században.

1.2. Társadalmi és politikai küzdelmek az ókori Rómában

Julius Caesar egyeduralmi kísérlete.

Octavianus hatalomra jutása és a principátus Augustus idején.

1.3. Az európai kultúra alapjai

A görög-római hitvilág.

A zsidó vallás fő jellemzői.

A kereszténység kialakulása és főbb tanításai. A kereszténység államvallássá válása.

2. A középkor

2.1. Nyugat-Európa a kora középkorban

A hűbériség és a jobbágyság jellemzői.

Az uradalom és a mezőgazdasági technika.

A Frank Birodalom történetének főbb állomásai.

2.2. Az érett középkor Nyugat- és Közép-Európában

A középkori város és a céhes ipar.

A rendi állam kialakulása és működése Angliában és Franciaországban.

2.3. Az iszlám vallás és az Oszmán Birodalom

Az iszlám vallás kialakulása és főbb tanításai.

Az Oszmán Birodalom kialakulása és főbb jellemzői.

2.4 A középkor kultúrája

A román és gótikus építészet; a reneszánsz kultúra.

3. A középkori magyar állam megteremtése és virágkora

3.1. A magyar nép története az államalapításig

A magyar nép eredete, vándorlása és a honfoglalás.

3.2. Az államalapítás és az Árpád-házi uralkodók kora

Géza fejedelemsége és I. (Szent) István államszervező tevékenysége.

Az új rend megszilárdulása Szent László és Könyves Kálmán idején.

Az Aranybulla.

A tatárjárás és az ország újjáépítése IV. Béla idején.

3.3. Az Anjouk és Luxemburgi Zsigmond kora

A középkori magyar állam megerősödése I. Károly idején.

I. (Nagy) Lajos törvényei és az Anjou-kori társadalom.

Zsigmond király külpolitikája (A török kérdés).

3.4. A Hunyadiak

Hunyadi János törökellenes harcai.

Hunyadi Mátyás reformjai és külpolitikája.

4. Szellemi, társadalmi és politikai változások a kora újkorban (1492-1789)

4.1. A földrajzi felfedezések és következményei

A földrajzi felfedezések és a kapitalista gazdaság jellemzői.

A 16-17. századi gyarmatosítás és a világgazdaság kialakulása.

4.2. Reformáció és katolikus megújulás

A lutheri és kálvini reformáció.

A katolikus megújulás. A barokk stílus jellemzői.

4.3. Alkotmányosság és abszolutizmus a 17-18. században

Az alkotmányos monarchia jellemzői Angliában.

A francia abszolutizmus XIV. Lajos korában.

5. Magyarország a kora újkorban (1490-1790)

5.1. Az ország három részre szakadása és az országrészek berendezkedése

A mohácsi vész és az ország három részre szakadása. A várháborúk (1541-1568).

A három országrész berendezkedése.

Kompetenciák

1. Ismeretszerzés, a források használata

1.1. Releváns információk gyűjtése történelmi forrásokból (tárgyi, írásos stb.), következtetések megfogalmazása, a források értelmezése
1.2. Tanult ismeretek felidézése, azonosítása forrás alapján
1.3. Különböző típusú forrásokból származó információk összevetése
1.4. Forráskritika alkalmazása
1.5. Folyamatok és történelmi jelenségek, történelmi személyiségek bemutatása/értelmezése, értékelése források alapján

2. Kommunikáció, a szaknyelv alkalmazása

2.1. Fontosabb történelmi fogalmak felismerése, azonosítása, meghatározása forrás alapján, történelmi fogalmak helyes használata
2.2. Az egy témához vagy korhoz kapcsolható fogalmak kiválasztása, rendszerezése , fogalmak jelentésváltozásainak ismerete
2.3. Szövegalkotás megadott témában (szóban és írásban)

3. Tájékozódás térben és időben

3.1. Események, folyamatok, jelenségek, személyek elhelyezése térben és időben
3.2. A nagy történelmi korok és a kisebb korszakok elnevezésének és sorrendjének, valamint legfontosabb jellemzőinek felismerése és bemutatása .
3.3. A földrajzi környezet szerepének felismerése és bemutatása az egyes történelmi kultúrák és államok kialakulásában
3.4. A történelmi fejlődés során kialakult régiók bemutatása térképeken és a történelmi tér változásainak ismerete
3.5. Különbségek és egybeesések felismerése, értelmezése a világtörténet és a magyar történelem legfontosabb eseményei között
3.6. Aktuális események történelmi előzményeinek bemutatása

4. Eseményeket alakító tényezők feltárása, kritikai és problémaközpontú gondolkodás

4.1. Ok-okozati összefüggések, események, folyamatok, cselekedetek mozgatórugóinak rendszerezése, feltárása , bemutatása
4.2. A változás és fejlődés közötti különbség értelmezése konkrét példákon
4.3. Történelmi analógiák megadott szempontok szerinti keresése, értelmezése
4.4. Hosszabb időtávú történelmi változások bemutatása
4.5. Személyek, pártok, csoportok szerepének felismerése, bemutatása egy történelmi esemény alakulásában
4.6. Történelmi jelenségek problémaközpontú, forrásokon alapuló rendszerezése, bemutatása
4.7. Általános szabályok alkalmazása konkrét esetekre
4.8. A történelmi kulcsfogalmak használata történelmi jelenségek bemutatásakor

1.sz. Melléklet

Osztályozó-, pótló-, különbözeti és javítóvizsga követelmények (témakörök)

(4 osztályos)

9. osztály

Az őskor és az ókori Kelet

Az újkőkor változásai (gazdaság, életmód, vallás)
Az első társadalmak
A folyamvölgyi kultúrák
A Közel-Keletet egyesítő birodalmak
Az ókori Kelet kulturális öröksége. (Vallások, írásbeliség)

Az ókori Hellász

A polisz kialakulása
Az athéni demokrácia kialakulása és működése
Spárta.
A görög-perzsa háborúk.
A görög hitvilág, művészet és tudomány
A poliszok hanyatlása, Nagy Sándor birodalma és a hellenizmus

Az ókori Róma

Róma útja a köztársaságtól a császárságig. (A korai köztársaság időszaka. Társadalmi és politikai küzdelmek a köztársaságkori Rómában. A hódító Róma. A hódítások társadalmi, gazdasági és politikai hatásai. A római köztársaság válságának időszaka: reformok, reformkísérletek, egyeduralmi törekvések. Korai császárkor, a principatus politikai rendszere. A dominatus.)

A köztársaság és a császárság államszervezte és intézményei.
Gazdaság, gazdálkodás, az életmód változásai.
A római hitvilág, művészet, a tudomány és a jog.
A kereszténység kialakulása, tanításai és elterjedése.
Pannónia provincia.
A népvándorlás, az antik civilizáció felbomlása.

A középkor

Új királyságok a Nyugatrómai Birodalom egykori területén. A Frank Birodalom
A nyugati és keleti kereszténység
Nyugat-Európa gazdasága és társadalma
Az államalapítások kora Észak-, Közép- és Kelet-Európában
Az iszlám és az arab hódítás
A középkori egyház és az uralkodói hatalom Európában
Gazdasági fellendülés és a középkori városok születése
A rendiség kialakulása

Nyugat-Európa válsága és fellendülése a XIV–XV. században

A közép- és kelet-európai régió államai

Az Oszmán (Török) Birodalom kialakulása és terjeszkedése

Egyházi és világi kultúra a középkorban

Itália, a humanizmus és a reneszánsz

Élet a középkorban

A magyarság története a kezdetektől 1490-ig

A magyar nép eredete, vándorlása, a honfoglalás és a kalandozások kora.

Árpád-házi uralkodók politikai életpályája (Géza és Szent István, Szent László, Könyves Kálmán, I. András, IV. Béla)

A tatárjárás és következményei

A társadalom és a gazdaság változásai a honfoglalástól a XIII. század végéig.

A Magyar Királyság mint jelentős európai hatalom, az Anjouk, Luxemburgi Zsigmond és Hunyadi Mátyás korában

A magyar rendi állam és az Oszmán (Török) Birodalom párharca

Társadalmi és gazdasági változások a XIV–XV. század folyamán

A középkori magyar kultúra és művelődés emlékei

10. évfolyam

A világ és Európa a kora újkorban

Amerika ősi kultúrái, a nagy földrajzi felfedezések és következményeik

Reformáció és katolikus megújulás

Az atlanti hatalmak (Hollandia és Anglia) felemelkedése

Nagyhatalmi küzdelmek a XVII. században és a XVIII. század elején

A tőkés gazdaság kibontakozása a Tudorok korába.

Az angol polgárháború és a alkotmányos monarchia kialakulása

A francia abszolutizmus és hatalmi törekvések

Közép- és Kelet-Európa a XVI–XVII. században

A tudományos világkép átalakulása, életmód a koraújkorban

Magyarország a kora újkorban

A Jagelló-kor, a középkori Magyar állam bukása

Az ország három részre szakadása

Várháborúk kora

A három országrész berendezkedése, mindennapjai

A reformáció és a katolikus megújulás Magyarországon

Az Erdélyi Fejedelemség aranykora és összeomlása

A magyar rendek és a Habsburg-udvar konfliktusai

A török kiűzése Magyarországról

Népesség, társadalom, gazdaság és természeti környezet a XVI–XVII. századi

Magyarországon

Élet és halál a török háborúk korában

A Rákóczi-szabadsághar.

Felvilágosodás, forradalmak és a polgárosodás kora

A felvilágosodás

A felvilágosult abszolutizmus

Hatalmi átrendeződés a XVIII. századi Európában – a hatalmi egyensúly százada

Az Egyesült Államok létrejötte és alkotmánya

A francia forradalom eszméi, irányzatai, hatása

A napóleoni háborúk Európája és a Szent Szövetség rendszere

Az ipari forradalom és hatásai

A XIX. század eszméi

Hatalmi politika és forradalmi hullámok a XIX. sz. első felében

Európa és a világ a XVIII-XIX. sz.-ban

Az újjáépítés kora Magyarországon

Népesség és környezet: demográfiai változások, az etnikai arányok átalakulása

A Magyar Királyság újjászervezése és helye a Habsburg Birodalomban

A felvilágosult abszolutizmus a Habsburg Birodalomban

Társadalmi és gazdasági viszonyok változásai a XVIII. században

A nemzeti ébredés: a kultúra és művelődés változása

A kompromisszum helyreállítása a rendek és a Hb-dinasztia között

Reformkor, forradalom és szabadságharc Magyarországon

A napóleoni háborúk hatása: az átalakuló társadalom és gazdaság

A reformeszmék kialakulása és terjedése: Széchenyi István programja

A reformmozgalom kibontakozása, politikai irányzatok és küzdelmek a reformkorban

A reformkori művelődés, kultúra

A forradalom és szabadságharc nemzetközi keretei

Az 1848-as forradalom és vívmányai, az áprilisi törvények

A szabadságharc története

11. évfolyam

A nemzetállamok és a birodalmi politika kora

Nemzetállami törekvések Európában (Olaszország, Németország, a balkáni államok)

Az Amerikai Egyesült Államok nagyhatalommá válása

Társadalmi és gazdasági változások a centrum országaiban

Az ipari forradalom újabb hulláma és hatásai (társadalom, gondolkodás, életmód, épített és természetes környezet).

A modern polgári állam jellegzetességei

A társadalmi kiegyezés felé Nyugaton, az ellentétek felé Keleten

A szövetségi rendszerek kialakulása

Az Európán kívüli világ változásai a XIX. század második felében: gyarmati függés, a birodalmak versenye a világ újrafelosztásáért

Mindennapok a boldog békeidőkben

A kiegyezéshez vezető út és a dualizmus kora Magyarországon

Önkényuralom Magyarországon

Az ellenállástól a megbékélésig

A kiegyezés létrejötte és tartalma

A kiegyezéshez fűződő viták, a kiegyezés alternatívái

Társadalmi változások és gazdasági fejlődés a dualizmus korában

Budapest világvárossá válása

A nemzetiségi kérdés alakulása. A nemzetiségek helyzete, szerepük a társadalmi, gazdasági átalakulásban. a zsidó emancipáció

A dualizmus válságjelei

A tudomány és művészet a dualizmus korában

Életmód a századfordulón

Az első világháború és következményei

Az ellentétek kiéleződése, az első világháború

Magyarország az első világháborúban

A februári forradalom és a bolsevik hatalomátvétel. A diktatúra kiépülése Szovjet-Oroszországban.

A háborús vereség következményei Magyarországon: az Osztrák-Magyar Monarchia felbomlása, Az őszirózsás forradalom, a tanácsköztársaság.

Az első világháborút lezáró békerendszer.

A trianoni békediktátum.

Új államok Közép-Európában. A határon túli magyarság sorsa.

Európa és a világ a két világháború között

Az 1920-as évek politikai és gazdasági viszonyai

Demokráciák és tekintélyuralmi rendszerek Európában a két világháború között

Az olasz fasiszta állam és ideológia jellemző

A kommunista diktatúra a Szovjetunióban

Az 1929-33-as világgazdasági válság jellemzői és következményei. Az Amerikai Egyesült Államok válasza a válságra: a New Deal

A nemzeti szocialista ideológia és a náci diktatúra jellemzői

Nemzetközi viszonyok a két világháború között, a világháború küszöbén

A gyarmatok helyzete

Tudomány és művészet a két világháború között

Életmód és mindennapok a két világháború között

Magyarország a két világháború között

A konszolidáció kezdete Magyarországon: Teleki Pál első miniszterelnöksége.

A bethleni konszolidáció folyamata, jellemzői és válsága.

A magyar külpolitika céljai és lehetőségei a két világháború között, Trianon gazdasági és társadalmi hatásai

A revízió lépései és politikai következményei Magyarországon.

A belpolitikai élet radikalizálódása az 1930-as években.

Tudomány és művészet a két világháború között.

Társadalom és életmód Magyarországon a két világháború között.

Tömegkultúra és tömegsport.

A második világháború

A második világháború kitörése. Hadi és diplomáciai eseményei a Szovjetunió elleni német támadásig

A fordulat a háború menetében

A szövetségesek együttműködése és győzelme
A második világháború jellemzői. A holokauszt
Magyarország háborúba lépése és részvétele a keleti fronton
Kállay Miklós miniszterelnöksége
A német megszállás és nyilas uralom. Felszabadulás és szovjet megszállás
Zsidóüldözés, a holokauszthoz vezető út, roma/cigány népirtás, a holokauszt
Magyarországon

12. évfolyam

Hidegháborús konfliktusok és a kétpólusú világ kiépülése

A hidegháborús szembenállás, a kétpólusú világ, a megosztott Európa
A szovjet tömb kialakulása, jellemzői
A nyugati országok gazdasági és katonai integrációja. Az új világgazdasági rendszer kialakulása
A gyarmati rendszer felbomlása (India, Kína), a „harmadik világ”
A közel-keleti konfliktusok. Az arab világ átalakulása
Az enyhülés kezdetei

Magyarország 1945-1956 között

A háború után, a kiszolgáltatott ország
Az ország szovjetizálása, a kommunista diktatúra kiépítésének folyamata, jellemzői
Az egypárti diktatúra működése a Rákosi-korszakban, köz- és magánéleti, valamint kulturális és gazdasági jellegzetességek
Rákosi gazdaságpolitikája

Az “új szakasz” politikája
Az 1956-os forradalom és szabadságharc okai, háttere, jellemzői, szereplői.

A két világrendszer versengése, a szovjet tömb felbomlása

Szovjet-amerikai konfliktusok, a versengés és együttműködés formái, területei
Demokrácia és a fogyasztói társadalom Nyugaton – diktatúra és hiánygazdaság Keleten.
A vallások, az életmód (szabadidő, sport, turizmus) és a kulturális szokások (divat, zene) változásai a korszakban
A kis hidegháború
A kétpólusú világrend megszűnése: Németország egyesítése, a Szovjetunió és Jugoszlávia szétesése

A Kádár-korszak jellemzői

Megtorlás és a konszolidáció

Gazdasági reformok a Kádár-korszakban

Életmód és mindennapok, a szellemi- és sportélet a Kádár-korszakban

A Kádár-rendszer válsága, a külpolitikai változások és az ellenzéki mozgalmak

A rendszerváltozás „forgatókönyve”, mérlege, nyertesek és vesztesek.

Népesedési viszonyok, nemzeti és etnikai kisebbségek Magyarországon a kétpólusú világ időszakába.

A határon túli magyarság helyzete a kétpólusú világ időszakába.

Az egységesülő Európa, a globalizáció kiteljesedése

Az információs – technikai forradalom és a tudásipar. A globális világgazdaság új kihívásai és ellenmondásai

A fenntarthatóság dilemmái. A civilizációk, kultúrák közötti ellentétek kiéleződése

Az egypólusútól a többpólusú világrend felé

A mediatisált világ. A tömegkultúra új jelenségei napjainkban

Az Európai Unió intézményei, működése és jelenlegi problémái

A demokratikus viszonyok megteremtése és kiépítése Magyarországon

A poszt szocialista régió és Magyarország helyzete, problémái 1990 után

Magyarország euroatlanti csatlakozásának folyamata

A közbiztonsági rendszer jogállami átalakítása és intézményrendszere 1990 után

A piacgazdaságra való áttérés és az átalakulás ellentmondásai, regionális gazdasági különbségek

A társadalmi mobilitás problémái. A cigány (roma) társadalom története, helyzete és integrációjának folyamata

A határon túli magyarság helyzete. Magyarok a nagyvilágban

Társadalmi és állampolgári ismeretek

Társadalmi sokszínűség

A szegénység

A demokrácia

A helyi társadalom, a civil társadalom és az önkéntesség

Nemzet, állam, nemzetiség

Esélyegyenlőtlenség és hátrányos társadalmi helyzet – előítélet és diszkrimináció

Társadalmi felelősségvállalás és szolidaritás

A mai magyar demokrácia

A gazdaság, a pénz és a munka világa

A piac

A vállalkozások

A pénzpiac

Az állam gazdasági szerepe

Az államháztartás és a monetáris politika

A munkaerőpiac

Oktatás és képzettség

A munkaviszony

2.sz. Melléklet

Osztályozó-, pótló, különbözeti és javítóvizsga követelményei (témakörök)

6 osztályos képzésben tanulók számára

7. osztály

Az őskor és az ókori Kelet

Témák:

Az őskőkor világa.

Az újkőkor változásai (gazdaság, életmód, vallás)

Az ókori folyamvölgyi civilizációk.

A Közel-Keletet egyesítő birodalmak

Vallás az ókori Keleten

Az ókori Kelet kulturális öröksége. Az írásbeliség kezdetei, vallások

Az ókori Hellász

Témák:

A görög történelem kezdetei

A polisz kialakulása

A görög gyarmatosítás és hatásai

Az athéni demokrácia kialakulása. A demokrácia működése Athénban
Spárta.

A görög-perzsa háborúk

Nagy Sándor birodalma és a hellenizmus

Az ókori görög hitvilág, művészet, tudomány, sport és hétköznapok

Az ókori Róma

Témák:

A királyok kora Rómában.

A korai köztársaság időszaka

Társadalmi és politikai küzdelmek a köztársaságkori Rómában

A hódító Róma

A hódítások társadalmi, gazdasági és politikai hatásai

A római köztársaság válságának időszaka: reformok, reformkísérletek, egyeduralmi törekvések

Korai császárkor, a principatus politikai rendszere

A Római Birodalom gazdasága

A kereszténység kialakulása és legfontosabb tanai

A kereszténység és a Római Birodalom viszonya, az egyházszerkezet kialakulása

A Római Birodalom válsága és a Nyugatrómai Birodalom bukása.

Pannónia provincia.

A római hitvilág, művészet, tudomány és a jog

8. évfolyam

A kora és a virágzó középkor

Témák:

Nyugat–Európa államai és birodalmai a kora középkorban

Nyugat–Európa gazdasága és társadalma

A Bizánci Birodalom

A kereszténység a kora középkorban, az egyházzsúgdás

Az iszlám kialakulása és jellemzői

Az arab birodalom kialakulása és az arab kultúra

A pápaság és a császárság küzdeme.

A kereszties hadjáratok

A középkori város

A céhes ipar és a kereskedelem

A magyar őstörténet és az Árpádok kora

Témák:

A magyarság eredete

A magyarság vándorlása

A honfoglalás

A kalandozások kora. A X. század politikai, társadalmi és gazdasági viszonyai

Az államalapítás első lépései Géza fejedelem uralkodása idején

A keresztény monarchia megalapítása I. (Szent) István uralkodása idején

A trónviszályok és a királyi hatalom megszilárdulása a XI. század folyamán

A hatalomgyakorlás és az államszerkezet a XII. században. III. Béla és kora

II. András és az Aranybulla

IV. Béla és a tatárjárás

A királyi hatalom meggyengülése, az utolsó Árpádok

Életmód, társadalom és gazdaság az Árpád-házi királyok idején

A magyar művelődés és kultúra emlékei az Árpád-korban

A késő középkor

Témák:

Válság és fellendülés Nyugat–Európában a XIV–XV. században
A rendiség kialakulása és jellemzői (angol, francia rendiség)
Nyugat-Európa hatalmi viszonyai a XIV-XV. sz.-ban

Itália, a humanizmus és a reneszánsz
Közép- és Kelet-Európa története a középkorban
Az Oszmán (Török) Birodalom felemelkedése és jellemzői
Romanika, gótika, reneszánsz
Művelődés és kultúra a középkorban
A középkori élet

Magyarország története a vegyesházi királyok korában

A tartományúri hatalom felszámolása
A középkori magyar állam megerősödése I. Károly uralkodása idején
I. (Nagy) Lajos törvényalkotói tevékenysége és külpolitikája
Luxemburgi Zsigmond magyarországi uralkodása és külpolitikája
Hunyadi János törökellenes harcai és kormányzósága
Hunyadi Mátyás reformjai és külpolitikája
Mátyás, a reneszánsz uralkodó
Társadalmi és gazdasági változások a XIV–XV. században
A magyar művelődés és kultúra emlékei a XIV–XV. században

9. évfolyam

A világ és Európa a kora újkorban

A földrajzi felfedezések
A korai gyarmatosítás
A világgazdaság kialakulásának gazdasági, társadalmi hatásai Nyugat- és Közép-Európában
A kapitalista gazdaság jellemző vonásai
A reformáció irányzatai
A katolikus megújulás
Az abszolutizmus
A Habsburg-francia vetélkedés kezdetei a XVI. században
Spanyolország a kora újkorban
A Tudorok kora Angliában.
Az angol polgárháború
Az alkotmányos monarchia létrejötte Angliában

A francia vallásháború, XIV. Lajos abszolútizmusa
Nagyhatalmi küzdelmek a XVII–XVIII. században: a harmincéves háború, a spanyol örökösödési háború és az északi háború
Közép-Európa kora újkori története
Az orosz nagyhatalom kialakulása, Nagy Péter reformjai
Tudományok, művészetek a kora újkorban
Életmód és mindennapok a kora újkorban

Magyarország a kora újkorban

A Jagelló-kor
A mohácsi csata és következményei
Az ország három részre szakadása, a várháborúk
A három országrész berendezkedése: a királyi Magyarország és a török hódoltság
A három országrész berendezkedése: az Erdélyi Fejedelemség
A reformáció Magyarországon
A tizenöt éves háború és a Bocskai-felkelés
A katolikus megújulás Magyarországon
A magyar rendek és a Habsburg-udvar viszonya a XVII. században
Az Erdélyi Fejedelemség virágkora: Bethlen Gábor és I. Rákóczi György fejedelemsége
Zrínyi Miklós, a politikus és hadvezér pályája
A török hódoltság korának gazdasága, demográfiai folyamatai. Élet a három országrészben
A török kiűzése Magyarországról
A Rákóczi-szabadságharc története

A felvilágosodás kora

A felvilágosodás eszmerendszere
A felvilágosodás állam- és közgazdasági elméletei
Nagyhatalmak és nemzetközi kapcsolataik a XVIII. században
A felvilágosult abszolútizmus Közép-és Kelet-Európában
Az amerikai gyarmatok függetlenségi háborúja
Az Amerikai Egyesült Államok politikai rendszere

10. évfolyam

Újjáépítés és felvilágosult abszolútizmus Magyarországon

Témák:

A Magyar Királyság a XVIII. századi Habsburg Birodalomban
Demográfiai és etnikai változások a XVIII. században
Újjáépítés és gazdasági élet a XVIII. századi Magyarországon
A társadalmi változások és életmód a XVIII. században
Mária Terézia
II. József, a felvilágosult abszolút uralkodó
A barokk kulturális hatásai

A forradalmak és a Szent Szövetség kora

Témák:

A francia forradalom kezdete és az alkotmányos monarchia időszaka
A királyság bukása és a köztársaság létrejötte
A jakobinus diktatúra és a terror
Napóleon hatalomra kerülése, a konzulátus időszaka
I. Napóleon császársága
A bécsi kongresszus és a Szent Szövetség kora
A klasszikus ipari forradalom.
Az ipari forradalom társadalmi és demográfiai hatásai
Az ipari forradalom életmódra gyakorolt hatásai
A XIX. század uralkodó eszméi: liberalizmus, konzervativizmus, nacionalizmus, szocializmus.
A „népek tavasza”

A polgárosodás kora, forradalom és szabadságharc Magyarországon

Témák:

Magyarország a francia forradalom és a napóleoni háborúk időszakában
Széchenyi István programja és gyakorlati tevékenysége
A reformkor első évtizede
A reformkor fő kérdései az 1840-es években
Kossuth Lajos reformkori programja és gyakorlati tevékenysége. A Széchenyi – Kossuth vita
A reformkor társadalma és gazdasági élete
A polgári nemzeteszme kialakulása és a nemzetiségi kérdés
A nemzeti kultúra kialakulása

A pesti forradalom, az áprilisi törvények és a Batthyány-kormány
A szabadságharc története
Magyarok, nemzetiségek és más vallási-etnikai kisebbségek a szabadságharcban
A forradalom és szabadságharc nemzetközi összefüggései

Nemzetállamok kialakulása. Magyarország története a szabadságharc leverésétől a kiegyezés megkötéséig

Témák:

Franciaország nagyhatalmi törekvései III. Napóleon korában
Az olasz egység létrejötte
Az egységes Németország megteremtése
Az Amerikai Egyesült Államok polgárháborúja és nagyhatalommá válása
Megtorlás és önkényuralom Magyarországon
Magyarország és a bécsi udvar viszonyának a változása 1860–1865 között
A kiegyezéshez vezető út és a kiegyezés
A kiegyezés politikai és gazdasági rendszere
A kiegyezés értékelése és alternatívái

11. évfolyam

A nemzetállamok és a birodalmi politika kora

Témák:

Az ipari forradalom újabb hulláma
A polgári állam
A gyarmatosítás új vonásai és a gyarmatbirodalmak
Kína és Japán
Nagyhatalmi konfliktusok és a szövetségi rendszerek kialakulása
A keleti kérdés és a Balkán
Társadalmi és demográfiai változások
A tudományos és politikai gondolkodásmód változása
Az életmód és a mindennapok a XIX. század végén

A dualizmus kora Magyarországon

Témák:

A dualista állam kiépülése és működése

Gazdasági változások a dualizmus korában

Társadalmi változások és népesedési viszonyok a dualizmus korában

Budapest világvárossá válása

Etnikai és nemzetiségi viszonyok a dualizmus korában.

A nemzetiségek helyzete, szerepük a társadalmi, gazdasági átalakulásban. A zsidó–magyar együttélés.

A dualista monarchia válsága

Életmód és mindennapok a századfordulón

A tudomány és művészetek jellemzői a korszakban

Az első világháború és következményei

Témák:

Az első világháború

Magyarország az első világháborúban

A februári forradalom és a bolsevik hatalomátvétel. A diktatúra kiépülése Szovjet-Oroszországban.

A háborús vereség következményei Magyarországon: az Osztrák–Magyar Monarchia felbomlása, az őszirózsás forradalom, a tanácsköztársaság

Az első világháborút lezáró békerendszer

A trianoni békediktátum.

Új államok Közép-Európában. A határon túli magyarság sorsa

Európa és a világ a két világháború között

Az 1920-as évek politikai és gazdasági viszonyai

Demokráciák és tekintélyuralmi rendszerek Európában a két világháború között

Az olasz fasiszta állam és ideológia jellemző

A kommunista diktatúra a Szovjetunióban

Az 1929-33-as világgazdasági válság jellemzői és következményei. Az Amerikai Egyesült Államok válasza a válságra: a New Deal

A nemzeti szocialista ideológia és a náci diktatúra jellemzői

Nemzetközi viszonyok a két világháború között, a világháború küszöbén

A gyarmatok helyzete

Tudomány és művészet a két világháború között

Életmód és mindennapok a két világháború között

Magyarország a két világháború között

A konszolidáció kezdete Magyarországon: Teleki Pál első miniszterelnöksége.

A bethleni konszolidáció folyamata, jellemzői és válsága.

A magyar külpolitika céljai és lehetőségei a két világháború között, Trianon gazdasági és társadalmi hatásai

A revízió lépései és politikai következményei Magyarországon.

A belpolitikai élet radikalizálódása az 1930-as években.

Tudomány és művészet a két világháború között.

Társadalom és életmód Magyarországon a két világháború között.

Tömegkultúra és tömegsport.

A második világháború

A második világháború kitörése. Hadi és diplomáciai eseményei a Szovjetunió elleni német támadásig

A fordulat a háború menetében

A szövetségesek együttműködése és győzelme

A második világháború jellemzői. A holokauszt

Magyarország háborúba lépése és részvétele a keleti fronton

Kállay Miklós miniszterelnöksége

A német megszállás és nyilas uralom. Felszabadulás és szovjet megszállás

Zsidóüldözés, a holokauszthoz vezető út, roma/cigány népiirtás, a holokauszt

Magyarországon

12. évfolyam**Hidegháborús konfliktusok és a kétpólusú világ kiépülése**

A hidegháborús szembenállás, a kétpólusú világ, a megosztott Európa

A szovjet tömb kialakulása, jellemzői

A nyugati országok gazdasági és katonai integrációja. Az új világgazdasági rendszer kialakulása

A gyarmati rendszer felbomlása (India, Kína), a „harmadik világ”

A közel-keleti konfliktusok. Az arab világ átalakulása

Az enyhülés kezdetei

Magyarország 1945-1956 között

A háború után, a kiszolgáltatott ország

Az ország szovjetizálása, a kommunista diktatúra kiépítésének folyamata, jellemzői

Az egypárti diktatúra működése a Rákosi-korszakban, köz- és magánéleti, valamint kulturális és gazdasági jellegzetességek

Rákosi gazdaságpolitikája

Az “új szakasz” politikája

Az 1956-os forradalom és szabadságharc okai, háttere, jellemzői, szereplői.

A két világrendszer versengése, a szovjet tömb felbomlása

Szovjet-amerikai konfliktusok, a versengés és együttműködés formái, területei

Demokrácia és a fogyasztói társadalom Nyugaton – diktatúra és hiánygazdaság Keleten.

A vallások, az életmód (szabadidő, sport, turizmus) és a kulturális szokások (divat, zene) változásai a korszakban

A kis hidegháború

A kétpólusú világrend megszűnése: Németország egyesítése, a Szovjetunió és Jugoszlávia szétesése

A Kádár-korszak jellemzői

Megtorlás és a konszolidáció

Gazdasági reformok a Kádár-korszakban

Életmód és mindennapok, a szellemi- és sportélet a Kádár-korszakban

A Kádár-rendszer válsága, a külpolitikai változások és az ellenzéki mozgalmak

A rendszerváltozás „forgatókönyve”, mérlege, nyertesek és vesztesek.

Népesedési viszonyok, nemzeti és etnikai kisebbségek Magyarországon a kétpólusú világ időszakába.

A határon túli magyarság helyzete a kétpólusú világ időszakába.

Az egységesülő Európa, a globalizáció kiteljesedése

Az információs – technikai forradalom és a tudásipar. A globális világgazdaság új kihívásai és ellenmondásai

A fenntarthatóság dilemmái. A civilizációk, kultúrák közötti ellentétek kiéleződése

Az egypólusútól a többpólusú világrend felé

A mediatizált világ. A tömegkultúra új jelenségei napjainkban

Az Európai Unió intézményei, működése és jelenlegi problémái

A demokratikus viszonyok megteremtése és kiépítése Magyarországon

A poszt-szocialista régió és Magyarország helyzete, problémái 1990 után

Magyarország euroatlanti csatlakozásának folyamata

A közjogi rendszer jogállami átalakítása és intézményrendszere 1990 után

A piacgazdaságra való áttérés és az átalakulás ellentmondásai, regionális gazdasági különbségek

A társadalmi mobilitás problémái. A cigány (roma) társadalom története, helyzete és integrációjának folyamata

A határon túli magyarság helyzete. Magyarok a nagyvilágban

Társadalmi és állampolgári ismeretek

Társadalmi sokszínűség

A szegénység

A demokrácia

A helyi társadalom, a civil társadalom és az önkéntesség

Nemzet, állam, nemzetiség

Esélyegyenlőtlenség és hátrányos társadalmi helyzet – előítélet és diszkrimináció

Társadalmi felelősségvállalás és szolidaritás

A mai magyar demokrácia

A gazdaság, a pénz és a munka világa

A piac

A vállalkozások

A pénzpiac

Az állam gazdasági szerepe

Az államháztartás és a monetáris politika

A munkaerőpiac

Oktatás és képzettség

A munkaviszony